



วารสารโลกสุขภาวะ

JOURNAL OF THE WORLD OF HAPPINESS

ปีที่ 1 ฉบับที่ 1 (มกราคม – มิถุนายน 2567)

Vol. 1 No. 1 (January – June 2024)

วัตถุประสงค์

1. เพื่อเป็นวารสารตีพิมพ์เผยแพร่บทความวิชาการ บทความวิจัย บทความหนังสือ และบทความวิชาการประเภทอื่นๆ
2. เพื่อเป็นสื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้เชิงวิชาการของนักวิจัยและนักวิชาการทั้งในประเทศไทยและต่างประเทศ
3. เพื่อเป็นวารสารเสนอองค์ความรู้ที่เป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาระบบสุขภาพและระบบหลักประกันสุขภาพ สุขภาวะองค์กรรวม คุณภาพชีวิตและความเป็นอยู่ที่ดีของพลเมืองไทยและพลโลก
4. เพื่อพัฒนาวารสารให้เป็นไปตามเกณฑ์มาตรฐานทางวิชาการในระดับชาติและนานาชาติ และเป็นการส่งเสริมการพัฒนาคุณภาพผลงานการวิจัยและบทความทางวิชาการทาง มนุษยศาสตร์-สังคมศาสตร์ สังคมศาสตร์สุขภาพ ระบบสุขภาพและระบบหลักประกันสุขภาพ นโยบายศาสตร์และนโยบายสาธารณะแบบมีส่วนร่วม

เจ้าของ

ศูนย์วิจัยธรรมศึกษา สำนักเรียนวัดอาวุธวิกสิตาราม (RESEARCH CENTER FOR DHAMMSUKSA PHRAPARIYATTIDHAMMA OF WATAWUTWIKASITARAM SCHOOL) ฤๅณิคุณแม่ชาลั้ง ห้อง 305 เลขที่ 137 วัดอาวุธวิกสิตาราม ถนนจรัญสนิทวงศ์ 71 บางพลัด กรุงเทพฯ 10700 โทร 0860864258

ที่ปรึกษา

นพ.ประจักษ์วิช เล็บนาค	มูลนิธิหลักประกันสุขภาพไทย
นพ.เจ้จ ธรรมธัชอารี	สำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ
นพ.ศุภกิจ ศิริลักษณ์	สถาบันวิจัยระบบสาธารณสุข
นายแพทย์อำพล จินดาวัฒนะ	สมาชิกวุฒิสภา
ผศ.ดร.ทพ.วีระศักดิ์ พุทธาศรี	สำนักงานคณะกรรมการสุขภาพแห่งชาติ
ทพ.อรรถพร ลิ้มปัญญาเลิศ	สำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ
นางกรรณิการ์ บรรเทงจิตร	สำนักงานประสานการพัฒนานโยบายรองรับสังคมสูงวัย
นายชาญเชาวน์ ไชยานุกิจ	อดีตปลัดกระทรวงยุติธรรม
นายพงศ์โพยม วาศภูติ	อดีตปลัดกระทรวงมหาดไทย

บรรณาธิการบริหาร

พระมหามหวินทร์ ปุริสุตโตโม, ผศ.ดร.

บรรณาธิการวารสาร

ผศ.ดร.ปฐิธรรม สำเนียง มูลนิธิหลักประกันสุขภาพไทย

ผู้ช่วยบรรณาธิการวารสาร

นางสาวกวิณิดา อรุณโชติ	นักวิชาการอิสระ
นายจรรยา ลินลา	มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์
นางสาวภาวิณี บุญจันดา	มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์

กองบรรณาธิการวารสาร

พระมหาประยูร โชติวโร ดร.	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
พระมงคลธรรมวิธาน, ผศ.ดร.	มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
ดร.บุญช่วย ดุใจ	มูลนิธิโพธิyalัย
ดร.ทวิศักดิ์ ชูมา	มหาวิทยาลัยมหิดล
ดร.นงลักษณ์ ยอดมงคล	สำนักงานคณะกรรมการสุขภาพแห่งชาติ

ผู้ทรงคุณวุฒิประเมินบทความ

พระมหาวิโรจน์ ญาณวีโร, ดร.	คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
พระมหาวิญชัย กิตติเมธี, ดร.	คณะพุทธศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
พระมหาไพจิตร อุตตมธมโม, ดร.	วิทยาเขตมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
พระมหาสายัณห์ เปมสีโล, ดร.	วิทยาเขตมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
รศ.ดร.กฤต ศรียะอาจ	คณะพุทธศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
ผศ.ดร.คงสฤษฏ์ แสงทรัพย์	คณะพุทธศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
ผศ.ดร.สำราญ ศรีคำมูล	วิทยาเขตมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
ดร.มนัสวี ศรีนนท์	มหาวิทยาลัยมหิดล
ดร.กฤตสุขิน พลเสน	บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

วารสารโลกสุขภาวะ ศูนย์วิจัยธรรมศึกษา สำนักเรียนวัดอาวุธวิกสิตาราม ปีที่ 1 ฉบับที่ 1 (มกราคม-มิถุนายน 2567) • ค

ดร.สุรัชย์ พุดชู

ผศ.ดร.เมธา หริมเทพาธิป

ดร.สมเจต หลวงกัน

คณะศาสนาและปรัชญา มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา

วิทยาลัยสงฆ์สุพรรณบุรีศรีสุพรรณภูมิ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

ฝ่ายจัดรูปเล่ม/สมาชิกวารสาร

ผศ.ดร.ปฐิธรรม สำเนียง นางสาวกวิณิดา อรุณโชติ นางสาวนันทัง นันทน์ภักดิ์ นายสุรวิชัย ศรีสาร

พิมพ์ที่

จี คลาส (G CLASS) เลขที่ 26/19 ศาลายา พุทธมณฑล นครปฐม 73170 โทร 028892223 โทรสาร 028893204 อีเมลล์ g_class@hotmail.com

บทบรรณาธิการ

การดำเนินการวารสารโลกสุขภาวะในปี พ.ศ. 2567 นี้ นับว่าเป็นปีแรกที่ทางกองบรรณาธิการได้บริหารจัดการวารสารเพื่อให้เป็นช่องทางในการจัดการความรู้และเผยแพร่ผลงานวิชาการของนักวิชาการ นักวิจัย ตลอดจนถึงนักพัฒนาที่ทำงานขับเคลื่อนในพื้นที่ได้ยกระดับการทำงานและองค์ความรู้จากความรู้เฉพาะตัว (Tacit Knowledge) ไปสู่ความรู้ชัดแจ้ง (Explicit Knowledge) โดยให้การบริหารจัดการวารสารเป็นไปตามเกณฑ์มาตรฐาน TCI ซึ่งได้รับความอนุเคราะห์จากที่ปรึกษาและผู้ทรงคุณวุฒิตรวจประเมินผลงานวิชาการที่เปี่ยมไปด้วยความรู้ความสามารถและประสบการณ์ที่หลากหลาย เพื่อให้เกิดความเป็นมาตรฐานทางวิชาการทั้งในเชิงคุณภาพและเชิงปริมาณและเกิดคุณค่าต่อชุมชน สังคม ในการนำไปใช้ประโยชน์ในเชิงสร้างสรรค์ต่อไป

วารสารโลกสุขภาวะฉบับนี้ได้นำเสนอผลงานของนักวิชาการจากหน่วยงานต่างๆ ที่น่าสนใจดังนี้

1. การศึกษาเชิงวิเคราะห์ปรัชญาของลัทธิโยคะ (Analytical Study of the Philosophy of Yoga) โดย ปราณี เสถียรบุตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย และ มนัสวี ศรีนนท์ มหาวิทยาลัยมหิดล สรุปว่า ลัทธิโยคะกำเนิดขึ้นเมื่อฤๅษีปตัญชลีได้รวบรวมและเรียบเรียงความรู้เกี่ยวกับโยคะออกมาเป็น “โยคศาสตร์” โยคะจัดอยู่ในกลุ่มปรัชญา 6 สำนักของฮินดู หลักคำสอนของลัทธิโยคะอธิบายวิธีการปฏิบัติ ผีภพ และควบคุมร่างกาย ควบคู่ไปกับหลักคำสอนของศาสนาฮินดู คำสอนของลัทธิโยคะมีความแตกต่างจากยุคเดิมคือยุคพระเวทหรือมหากาพย์ในส่วนที่อธิบายด้วยเหตุผล ยุคของลัทธิโยคะนี้เป็นยุคที่ปรัชญาอินเดียเข้าสู่รูปแบบของปรัชญาแบบผสมผสานคือมีทั้งคำสอน การอธิบายด้วยเหตุผลและหลักปฏิบัติ

2. วิเคราะห์ปรัชญาอุปนิษัท (An Examination of Vedanta Philosophy) โดย นภาพร กิตติศักดิ์ไพรัช วิจิตรา มธุรสภาชน และ สรภฤช อยู่รอด มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย สรุปว่า หลักคำสอนสำคัญในคัมภีร์อุปนิษัทนั้นเกี่ยวข้องกับสิ่งที่ปรากฏมีอยู่ในโลกนี้ทั้งที่เป็นตัวตนคือ “อาตมัน” และสิ่งที่ไม่ใช่ตัวตน คือ “อนาตมัน” ตัวตนสากลเรียกว่า “ปรมาตมัน” ส่วนตัวตนย่อยเรียกว่า “ชีวาตมัน” ปรมาตมันไม่ได้จำกัดด้วยสิ่งใด เป็นอิสระ ส่วนชีวาตมันนั้นถูกจำกัดด้วยร่างกาย มนุษย์ทุกคนมีชีวาตมันเป็นแกนกลางของชีวิต ร่างกายมีการเปลี่ยนแปลง และสลายในที่สุด ชีวาตมันเป็นส่วนหนึ่งของปรมาตมัน ส่วนการปฏิบัติเพื่อให้ชีวาตมันเข้าถึงปรมาตมันคือการเข้าถึงวิทยา โดยการกำจัดอวิชา (อวิชา) ให้หมดไป กระบวนการที่จะเข้าถึงวิทยาคือสมาธิสามขั้น หมายถึง การประพุดิพรหมจรรย์และการบำเพ็ญตบะ สมาสมาธิ หมายถึง การแยกจิตจากสิ่งที่รับรู้ด้วยอินทรีย์ และสมาญาณ หมายถึง การรู้ชัดถึงอาตมันและปรมาตมัน เป็นความรู้ในภาวะที่แท้จริง

3. พลวัตการศึกษากับการสอนสังคมศึกษาตามหลักพุทธธรรม (Educational Dynamic and Teaching Social Studies by Bases of Sympathy) โดย พระมหานพพร อภิพนโธ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย สรุปว่า พลวัตทางสังคมย่อมมีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา เพราะความต้องการของมนุษย์เรานั้นมีการขับเคลื่อนทั้งจากภายในและภายนอกอยู่ตลอดเวลาไม่มีที่สิ้นสุด พร้อมกันนี้สภาพ

สิ่งแวดล้อมก็เปลี่ยนแปลงไปด้วย การเปลี่ยนแปลงจะเร็วหรือช้าขึ้นขึ้นอยู่กับปัจจัยที่มาเกี่ยวข้อง เช่น ระดับการศึกษาของผู้คนในสังคม การสื่อสารโทรคมนาคมทางดาวเทียม การติดต่อกันทางอินเทอร์เน็ต โลกข้อมูลข่าวสารที่ไร้พรมแดน การติดต่อกันทาง E-Mail (จดหมายอิเล็กทรอนิกส์) ตลอดจนความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ของผู้คนในสังคมนั้น ๆ ล้วนเป็นนวัตกรรมที่ทำให้สังคมโลกมนุษย์นี้ให้แคลง อำนวยความสะดวกในการติดต่อสื่อสาร การทำงาน หรือการกระทำใด ๆ แล้วแต่ทัศนคติ ค่านิยมของผู้คนในสังคมนั้น ๆ จะนำไปปฏิบัติ ทั้งนี้ก็เพื่อสร้างความสุขให้การดำรงชีวิตในสังคม ซึ่งผู้นำแห่งสังคมรวมถึงสมาชิกในสังคมจะต้องมีหลักหรือแนวทางในการปฏิบัติที่ถูกต้องเพื่อสร้างความสุขให้การดำรงชีวิตนั้นในสังคม

4. การสอนสังคมโดยบูรณาการรูปแบบกับการเรียนรู้ตามหลักสปปายะ 4 (Social Teaching with Integration Model of Learning Management According to Suppâya 4) โดย พระมหานพพร อภิพนโธ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย สรุปว่า การสอนสังคมโดยบูรณาการรูปแบบการเรียนรู้ตามหลักสปปายะ 4 ย่อมส่งผลสนับสนุนต่อการเรียนรู้ตามพฤติกรรมของมนุษย์อย่างงดงาม หากเราสามารถจัดแหล่งการเรียนรู้ให้ดี เราก็สามารถเปลี่ยนพฤติกรรมที่พึงประสงค์ของมนุษย์ให้เป็นไปในทางที่ดีได้โดยง่าย บรรยากาศและสภาพแวดล้อมของโรงเรียนมักมีอิทธิพลต่อจิตใจนักเรียนโรงเรียนที่มีบริเวณร่มรื่น น่าพักอาศัย มีอาคารที่สะอาด จัดไว้เป็นระเบียบสวยงาม ย่อมหล่อหลอมพฤติกรรมของนักเรียนให้ฝึกฝนในทางที่ดีโดยง่าย สถาบันการศึกษามีบทบาทหน้าที่และสำคัญมากในด้านการให้ความรู้ทางด้านวิชาการ และยังหล่อหลอมลักษณะนิสัยที่ดีแก่นักเรียน และสิ่งอื่น ๆ ที่ช่วยให้ผู้เรียนสามารถดำเนินชีวิตในสังคมได้อย่างราบรื่น ผู้บริหาร ครู และผู้ปกครอง ได้ตระหนักถึงสิ่งสนับสนุนและสิ่งแวดล้อม ต้องทำความเข้าใจและปรับปรุงให้สอดคล้องกับสภาพต่าง ๆ ก็จะช่วยลดปัญหาต่าง ๆ ได้ในสังคมเพราะสิ่งแวดล้อมที่มีผลสนับสนุนการเรียนรู้ตามหลักสปปายะ 4

5. บทวิจารณ์หนังสือเรื่อง พระพุทธศาสนากับวิทยาศาสตร์ เขียนโดย พร รัตนสุวรรณ (Book Reviews: Buddhism and Science, Written by Phon Rattanasuwan) โดย วานุ พระมหามหวินทร์ ปุริสุตโตโม มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย และ พระปริยัติวัชรโมลี วัดพระยาไย สรุปว่า หนังสือเรื่อง พระพุทธศาสนากับวิทยาศาสตร์ เขียนโดย พร รัตนสุวรรณ เป็นอาจารย์การศึกษาค้นคว้าในทางพระพุทธศาสนา พิมพ์เมื่อวันที่ 2 ตุลาคม 2536 เป็นหนังสือที่มีความดึงดูดและน่าใจมากเป็นพิเศษ แต่ก็ยังเป็นหนังสือที่ไม่ใช่จะอ่านง่ายสำหรับใคร ๆ เนื่องจากทั้งสมการต่างๆ ที่ผู้เขียนหยิบยกมาพิสูจน์นั้นยังเป็นที่เข้าใจยากสำหรับผู้อ่านหลายคน เพราะยังไม่สามารถตอบคำถามเหล่านั้นได้จากบริบทที่ปรากฏอยู่ในหนังสือ จึงไม่ผิดและเป็นสิ่งที่ควรกระทำอย่างยิ่งที่ผู้อ่านจะทำการตีความหมายแล้วเข้าใจหรือไม่เข้าใจเพื่อให้อาจสามารถตอบคำถามได้ตามแต่มุมมองของแต่ละคน ประการที่สำคัญเป็นอย่างยิ่ง หนังสือเล่มนี้ได้ทำให้เกิดความรู้ใหม่ที่ว่า สิ่งที่ไม่สามารถมองเห็นและไม่ได้ยินนั้นไม่ได้แปลว่ามันไม่มีอยู่จริง ทุกสิ่งทุกอย่างที่เกิดขึ้นมานั้นล้วนมีเหตุผลและปัจจัยที่ทำให้เกิด